

да (се) унапређује народно здравље, просперитет и благостање и да (се) осигура народна одбрана“, како су то рекли у САД приликом оснивања Националног фонда за науку, ствари би сасвим другачије изгледале.

Није, дакле, циљ науке да публикује радове, по чему једино наше Министарство већ годинама оцењује рад и допринос научника у Србији. Публиковање радова је саставни део научне методе, нешто што се подразумева у науци.

Да је неко из Министарства знао дефиницију стратегије, не би нам Стратегија науке и технолошког развоја била без иједног проблема чије се решење предвиђа стратегијама других министарстава. Тиме је пропуштена прилика да се средства намењена науци повећају два или више пута, обједињавањем пара које су остала министарства наменила за решавање проблема из својих стратегија.

Да ли ико зна једног послодавца у свету који не даје налог шта ће да ради онај кога запошљава?

Код нас послодавац (Министарство) већ седму годину заредом финансира пројекте који су били планирани за четири године. Свако је сам одредио шта ће да ради и, ево већ седму годину, послодавац даје силне паре, а да уопште не зна зашто се то ради. Нико се не пита у шта је потрошено око 150 милиона евра кредита.

За те паре могли су да се потпуно опреме сви факултети и институти за наредних 5–7 година. И колико је од тих пара отишло на прескупу плаћену опрему и потрошни материјал? Колико је пара потрошило чиновништво (од стотинак људи) које се тиме бавило? Врањанци имају пословицу која добро описује такво стање: „Луд питу изеја (појео), али полуд (луђи) кој (ко) му гу (је) даја (дао)“.

*Научни савешник

АФОРИЗМИ

Нинус Несџоровић

- *Студенти у Србији ових дана полажу испит из демократије. Већина их се ослања на срећу, а не на знање!
- *Власт увек подели истину с народом. Сваки пут му да пола.
- *Неће сви Срби завршити испод једне шљиве. Неки ће и испод палме на обали мора!
- *Медицинска тријажа у Србији: болесници који су дали мито напред, остали стој!
- *Прошлост у Србији увек иде испред свог времена.
- *Мере наше владе су данас популарне као некада Елвис Присли. Сви вршше одмах чим их чују!
- *Био сам у полицији и дао интервју, али не верујем да ће то игде бити објављено!
- *Овде су само психијатријски случајеви остварене личности. Што умислите, то и буду!
- *Потпуно су нас разоружали. Немамо више чиме да водимо ни љубав, ни рат!
- *Благо сиротињи! Она нема чега нема!
- *Мува је пливајући у шољи млека направила путер и спасла се сигурне смрти. Шта вреди нама што и ми пливамо, кад од тога у чему смо, путер не може да се направи!

из земље, неће бити прихватљива опција. Још озбиљније, након ових избора имамо два нова језгра отпора који ће прерастати у покрете: један лево, а други десно од центра. Ти покрети ће, по свему судећи, бити најперспективније и најјаче опозиционе снаге у будућности.

Језгро будућег покрета десно од центра било је, с разлогом, перципирано као највећа опасност по режим. Разочарани и преварени симпатизери актуелне власти сигурно неће преко ноћи постати „другосрбијанци“ и утеху тражити на том спектру. Зато ће режим и даље своју оштрицу фокусирати на нове, некорумпирани, образоване људе демократско-националних погледа и неће се задовољити само са обарањем њиховог рејтинга. Зато ће и у „мирнодопским“ условима парламентарних таблоиди наставити да раде свој „посао“, „реформисано“ правосуђе ће поступати по кривичним пријавама фантомских организација и слично.

Али, све су то Пирове победе режима. Од судбине се не може побегнути. Систем који не производи никакву додатну вредност осуђен је пре или касније на урушавање, одбацивање од стране народа, као и на историјску осуду.

*Програмац директор ЦИРСД,
члан изборног штаба
Вука Јерemiћа

Булбулдерски „Роб на умору“

Неми сведок догађања од 6. априла 1941. године је булбулдерски „Роб на умору“. Он је копија оригиналне Микеланђелове скулптуре истог имена, која се чува у Лувру. Велики мајстор је серијом робова (има их укупно четири), желео да прикаже покрајине које је папа Јулије Други освојио. Сваки од робова симболизује човека који сања слободу. Овај, који је на умору, и зраћен је 1512/13. године. Неколико векова касније, тачније 1928. године, анонимни београдски каменорезац израдио је копију Микеланђеловог „Роба на умору“, који од тада стоји на обронцима Славујевог потока. Већ следеће године, несигурна ћуприја која се надвијала над Славујевим потоком замењена је данашњим надвожњаком у Рузвелтовој улици, који спаја Цвијићеву са Улицом Димитрија Туцовића.

Булбулдерској скулптури роба недостаје део леве ноге

Булбулдерски и роб у Лувру разликују се по томе што београдском недостаје део леве ноге. Изгубио је у рано јутро, 6. априла 1941. године, приликом бомбардовања Београда. Али, преживео је, на задовољство становника овог дела града и оних који ту пролазе.

Светлана Брновић-Митић,
Београд

Фото: Лична архива

Зашто нисмо имали макар једну кандидаткињу

Зорица Мршевић*

Неретко се у ово изборно и постизборно време чуло питање зашто нема жена кандидаткиња за председничко место? Одмах одбацујемо као нетачне, нефер и дискриминаторне одговоре типа „није то за жену“, или, нема их довољно ни заинтересованих а ни компетентних и сл. Председнички кандидат се не постаје преко ноћи, иза те кандидатуре треба да стоји континуирани успон у професионалној политичкој каријери, кроз прихватање одговорности, грађење инфраструктуре подршке и обављање све одговорнијих политичких и државних функција. То је управо тај моменат суштинских мушко/женских разлика и јасно је да одговор зашто нисмо имали у председничкој трци макар једну жену, мора тражити у разликама у специфичном путу у политичкој каријери коју имају жене и мушкарци.

Политички успон мушкарца и професионални пут генерација мушкараца политиколошка теорија назива политичким „оцеубиством“. Наиме, поставши прво следбеници једне идеје, па ученици, штићеници старије генерације политичких лидера, израстајући, напуштају своје дојучерашње менторе и политичке „оцева“, формирају нове партије, заузимају, преузимају, а понекад и преотимају лидерске позиције од својих дојучерашњих заштитника и промотора. Тиме метафорично „убијају“, односно превазилазе и елиминирају политичка достигнућа и праксе својих претходника, па и њих саме кроз неумитну смену генерација у страначким руковођствима. Како мушкарци политичари често имају искуство и „синова“ и „оцева“ могло би се то политичко оцеубиство назвати типичним мушким искуством. У јавности се то перципира као одлучност, лидерство, неретко харизма, а у сваком случају натпросечан политички капацитет.

Питање је где су ту жене, односно шта је аутентично и типично искуство жена у политици? Премда су у једном периоду једни другима неопходни савезници, део женског професионалног искуства је да им њихова професионална и генерацијска „браћа“ уопште неће дозволити, или бар не у пуном обиму, да када дође време за смену генерација, са њима поделе политички легат и привилегије „оцева“.

Да ли су онда жене политичарке пак, љубимчад, изабрана деца својих професионалних оцева које се никада неће побунити против њиховог ауторитета заувек неприкосновених старијих, али хоће против сопствене генерације? Или су жене политичарке побуњене и против „оцева“ и „браће“, пошто су они претходно одбацили њих као непожељну и релативно лако елиминативну женску конкуренцију?

И да ли политичарке уопште морају некога да „убију“ да би афирмисале себе и своје идеје?

У ствари, да ли можда статус политичарке значи неминовно сукоб са свим мушкарцима и женама? Да ли је у том случају боље да, немајући савезнике, „убију“ саме себе, тј. напусте јавну сцену и престану да се уопште баве политиком?

На политичкој сцени могу се, као прво, уочити жене – лојалне професионалне савезнице, послушнице. Оне не мењају ништа суштинске, што у пракси значи, не покрећу никаква „незгодна“ нити „женска“ питања, односно не покрећу их на другачији начин од онога који традиционално већ постоји у мушкој политичкој пракси. Такав тип жена углавном се уздржавао од ма каквих виших аспирација и политичких амбиција. Он се уклапао у мушку представу да жене политичарке не могу бити ништа друго до тек колеге другог пола, подражвано много скромније и неконкурентније. Знамо их, то су оне које увек прве предложе мушког колегу да буде шеф, начелник, представник, прве се сложе да мушкарци боље руководе, да „то“ није за жене и сл. Јасно је да међу њима неће бити кандидаткиња ни за председницу месне заједнице, а камоли председницу државе.

Оне друге, амбициозне, имају пред собом дуг пут, па ће се неке од оних нестрпљивијих можда одлучити за „пречице“. Знамо добро и њих, то су углавном шефице кабинета подржане од својих политичких патрона, које су онда у следећој етапи постале народне посланице, државне функционерке, потпредседнице партија, помоћнице министара. Упркос, свим успесима и очитом напретку, као да је за жену у Србији остало и даље брже, лакше и ефикасније, а можда и једино могуће, да има приступ местима доношења одлука преко „свог“ мушкарца, а не директно. Оне нису, наравно, нимало популарне у јавности која и иначе по традицији не воли много жене на истакнутим местима. Па тако ни међу њима не треба тражити кандидаткиње за председнички положај.

И да не буде забуне, одсуство председничке кандидаткиње није баш нимало до жена већ превасходно до политичког амбијента у коме се крећемо и оне и ми. Прошле и садашње председнице и премијерке земаља у региону нису жене неког другог, бољег кова. И оне су сличан женски пут политичке афирмације, само су их политички интереси, опет мушки, лансирани у политичку стратосферу. Можда је ипак тамошња политичка сцена рационалнија па је могуће и зрелије политичко понашање и политички избори сходно неким интересима општијег типа, у складу с неким другим и вишим, заједничким интересима изградње демократског друштва?

*Научна савешница,
Института друштвених наука у Београду

Како напунити празне баточинске фабрике

Приватизација и владавина прво ЈУЛ-а, а затим Демократске странке (све до последњих избора), од некада средње развијене учинили су Баточину, општину надомак Коридора 10 и Крагујевца, готово екстремно неразвијеном. Упропаштене фабрике и предузећа наврат-нанос су, и то за мале паре, добиле приватне газде које сада не знају шта би са хиљадама квадрата и свом потребном инфраструктуром (трафо-станице, индустријски колосеци, комплетно уређени кругови, котларнице, водоснабдевање и др.), пошто су стечајни управници разнели све од машина, опреме... Од некадашње „Трикотаже“ (четири хиљаде квадратних метара) остале су само хале, нови власник се већ годинама и не појављује – нема чак ни чувара. „Стражевица“, готово читав век највеће и најрентабилније предузеће, продата је заједно са каменоломима, жичарама, а од 600 радника остало је запослених тек тридесетак! Некадашњи кооперанти оне велике „Заставе“ – Индустрија гумотехничких профила „Крагуј“ (модерна фабрика са 14.000 квадратних метара) и метала БИМ (око 5.000 км) стекли су нове власнике, али не и програме како би се запослило некадашњих хиљаду радника. Са 12.000 становника и, објективно, ретко погодним условима (излази на Коридор, и железнички и ауто-пут 10, као и ауто-пут за Крагујевац), Баточина је по незапослености међу првима у Србији. А то се, наравно, одразило и на све остало: укидају се школе, нема спортских објеката, угоститељства, слаб је

промет у трговини и сл. Све је то последица неодољиве и непредузимљиве досадашње локалне власти која ништа није чинила да се, зашто не, и са новим власницима немалих фабрика пронађу инвеститори који би донели нове програме и запослили многе који би били пресрећни и са најмањим! Наш предлог је да нова власт (СНС, СПС), преко Владе Србије пронађе заинтересоване инвеститоре (Кинезе, Турке...) и, заједно са новим власницима (који такође то сами не могу), користе велике погодности (железница, ауто-путеви...), а што је најважније – близу 20.000 квадратних метара добро очуваног, најалост сада готово неискоришћеног фабричког простора.

Проф. др Зоран Јефтић,
Београд

Шта то беше физичко васпитање

Прошло је неколико дана од вести објављене у „Политици“ да је локална власт у једној од општина у граду одлучила да значајно допринесе развијању физичке културе на њеној територији, тако што ће организовати такмичење за ученике основних школа, чини ми се, у коме ће они одговорати на питања из историје спорта, и вероватно, тако побољшати ниво сопствене физичке културе, на радост њихових родитеља и наставника! Не бжимо да чињенице да и тај сегмент васпитања треба да буде саставни део образовног процеса, није лоше да и деца науче нешто из историје спорта, пошто претпостављам да ће историја углавном бити из те области. Но, не могу а да

не изнесем неке личне дилеме. Да ли је познавање историје спорта битно за физички развој наше деце, бављење спортом и свих оних особина које спорт треба да развије код деце. Желимо ли здраву, физички активну децу која се баве спортом, или децу која за таблетом или рачунаром гуљају податке из историје спорта, како би се припремили за тестове знања. Не знам колико ће она постајати окретнија, бржа ако науче када је била прва олимпијада, колико је медаља Србија освојила не неком првенству, или колики је државни рекорд у некој дисциплини. Да ли су Ивана Шпановић, Ноле, Оливера Јефтић, Филип Филиповић, Теодосић и други наши истакнути спортисти учествовали на такмичењима из познавања историје спорта, или су своја искуства и знања о спорту стицали на терену, игралишту. Нема више пољанчета, нема игре, нема јурњава за лоптом, нема кошева на игралиштима у блоковима зграда. У халама могу да тренирају деца чији родитељи имају новац да плате ту обуку, исто као и у базенима. Питам се какве су тестове знања полагали босоноги дечаки из фавела у Рију који су своје знање о фудбалу стицали на плажама, или какве су тестове знања полагали кенијски тркачи, Јусејн Болт и други који су уместо тога имали бескрајан простор да стичу знања о спорту и брусе свој таленат. Манимо се тестирања знања, понудимо ј деци терене, не одузимајмо им травање, дајмо им пољанче и оставимо их нека ту стичу знања, и постају здравији, срећнији и бољи људи.

Војимир Николић,
психолог